

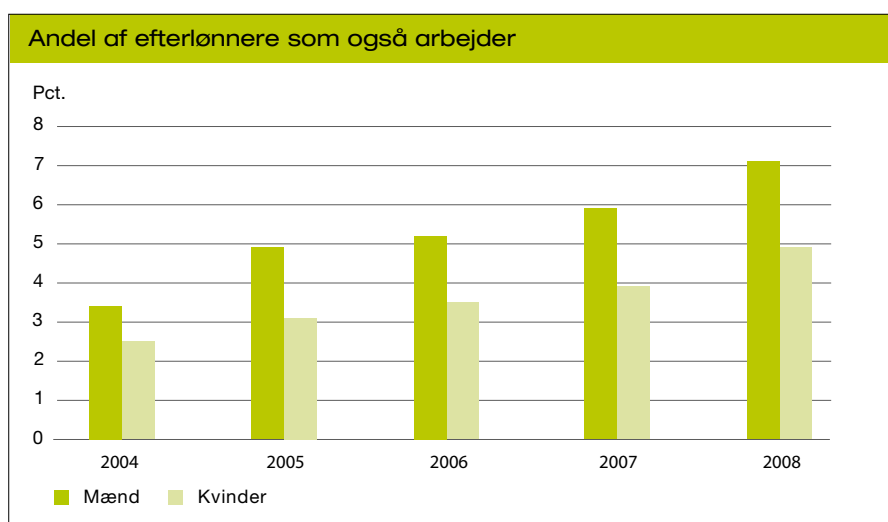
Flere efterlønnere arbejder ved siden af

Blandt efterlønnere bliver det mere og mere populært at tage lønnet arbejde.

De arbejdende efterlønnere er fortsat i mindretal, men på det seneste er der kommet flere til. Siden 2004 er andelen af efterlønnere i beskæftigelse fordoblet, og i 2008 arbejdede seks procent af efterlønnere. Især er det de mandlige efterlønnere, som er i beskæftigelse.

Per Kongshøj Madsen, professor ved Aalborg Universitet, ser de gode konjunkturer som en del af forklaringen på, at beskæftigelsen er steget blandt efterlønnere: »I de senere år, hvor der har været mangel på arbejdskraft, har arbejdsgiverne været mere villige til at finde særlige ordninger for dem, der vil arbejde ved siden af efterlønnen. De har fx kunnet fortsætte i deres eksisterende job på nedsat tid. Det har trukket beskæftigelsen op.«

Den anden del af forklaringen er, at man løbende har lempet reglerne for, hvor meget man må arbejde ved siden af efterlønnen, og hvordan man bliver modregnet: »Det er klart, at når man gør reglerne mere økonomisk attraktive, så vil der alt andet lige være flere, der benytter sig af dem og arbejder ved siden af efterlønnen,« siger han.

Kilde: RAS-statistikken fra Danmarks Statistik.

De seneste fire år er andelen, der arbejder ved siden af efterlønnen fordoblet. Udviklingen kan ventes at fortsætte fremover, viser en ATP-undersøgelse blandt 10.000 50-64 årige.

Hver fjerde ønsker at arbejde

De senere års trend kan tænkes at fortsætte i fremtiden. ATP's webpanel ATP-forum har gennemført en spørgeundersøgelse blandt 10.000 50-64-årige. Undersøgelsen peger på, at denne gruppe ikke ønsker at slippe arbejdsmarkedet helt, når de går på efterløn eller pension. Således siger godt hver fjerde, 27 procent, at de ønsker – og forventer – også at arbejde som efterlønnere eller pensionist.

Undersøgelsen fra ATP-forum peger på, at den modne del af befolkningen også ønsker at arbejde, når de bliver ældre.

Men det kommer ikke nødvendigvis til at ske, mener professor Torben M. Andersen, tidligere formand for Velfærdskommissionen: »For det første er konjunkturerne nu vendt, hvilket sikkert vil ramme denne gruppe. Arbejdsgiverne vil være mindre villige til at imødekomme specielle ønsker om lavt timetal, lange ►

- ferier og lignende. Derudover er der en del lønmodtagere, som fortryder ønsket, når de rent faktisk når efterlønsalderen,« siger han.

Også Per Kongshøj Madsen tvivler på, at alle de, der ønsker at arbejde, kommer til det: »Der er formentlig en del, der har meget snævre forestillinger om, hvordan det er, de vil arbejde som ældre. Fx at de kan gå på nedsat tid i deres eksisterende job – og det er jo ikke sikkert, at det kan lade sig gøre. Det er nok de færreste, der går og drømmer om at være servitrice eller arbejde i kiosken på tankstationen. Den type jobs varetages i Danmark typisk af andre grupper på arbejdsmarkedet – fx studerende – på deltid,« siger han.

Plusser og minusser

Samfundsøkonomisk betragtes en gradvis tilbagetrækning umiddelbart som en gevinst: Virksomhederne får mere arbejdskraft til rådighed, den enkelte vinder både indtægt og fleksibilitet, samfundskagen bliver større, og det offentlige får flere skatteindtægter.

I lyset af, at der i fremtiden vil være færre i den erhvervsaktive alder, har en række vestlige lande – ligesom Danmark – derfor søgt at styrke arbejdsudbuddet. Det sker gennem tiltag, der tilskynder en gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.

Torben M. Andersen påpeger dog, at der faktisk – potentielt – er en negativ samfundsøkonomisk side ved gradvis tilbagetrækning: »Det er korrekt, at gradvis tilbagetrækning på den ene side kan betyde, at flere bliver ved at arbejde på nedsat tid. Men det er også muligt, at den gradvise tilbagetrækning betyder, at nogle dropper fuldtidsarbejdet tidligere, end de ellers ville have gjort. Hvilken effekt, der er størst, er svært at sige uden grundigere forskning,« siger Torben M. Andersen.

For den enkelte ældre er der dog, ifølge Torben M. Andersen, ingen tvivl om, at fordelene ved gradvis tilbagetrækning er et plus: »Det er et udbredt ønske om en mere fleksibel tilbagetrækning, og det er helt frivilligt, at den enkelte lønmodtager deltager, så der er entydigt tale om

Regler for efterlønneres arbejde

Da efterlønnen blev indført i 1979, kunne efterlønnerne maksimalt arbejde 200 timer om året. Arbejdes mere bortfalder efterlønnen.

Med efterlønsreformen i 1999 fjernede man loftet over, hvor meget efterlønnerne måtte arbejde. Til gengæld blev arbejdsindkomsten modregnet time-for-time. Beskæftigelse tilskyndes, da arbejdslønnen overstiger efterlønsydelsen.

Velfærdsaftalen i 2006 lempede modregningen i efterlønsydelsen for lavtlønnede. En efterlønner, som får en timeløn under 179 kr., bliver modregnet lempeligere af de førstjente 30.000 kr. Det afhænger af den faktiske timeløns størrelse – jo lavere timeløn, jo lempeligere modregning. Sigtet er at tilskynde denne gruppe til at arbejde ved siden af efterløn.

en velfærdsfremgang for dem, der trækker sig gradvist tilbage,« siger Torben M. Andersen.